

Jerzy Kijowski

Jubileusze prof. Adama Dobrońskiego i prof. Andrzeja Skrzypka

Zeszyty Naukowe Ostrołęckiego Towarzystwa Naukowego 28, 444-447

2014

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych oraz w kolekcji mazowieckich czasopism regionalnych mazowsze.hist.pl.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Jubileusze prof. Adama Dobrońskiego i prof. Andrzeja Skrzypka

W ciągu ostatniego roku obchodzone były dwa jubileusze 70-lecia urodzin dwóch wybitnych historyków, blisko związanych z Ostrołęckim Towarzystwem Naukowym im. Adama Chętnika – prof. Adama Dobrońskiego i prof. Andrzeja Skrzypka. Zważywszy ich imponujący dorobek naukowy, organizacyjny i popularyzatorski oraz duży wkład w powstanie, rozwój i działalność naszego Towarzystwa uważam, że warto przypomnieć – oczywiście dość wybiórczo – ich życie i dokonania.

Prof. Adam Dobroński

Rozpocznijmy od starszego (o prawie pół roku) Adama Dobrońskiego, związanego z naszym regionem również poprzez miejsce urodzenia. Przyszedł on bowiem na świat w Ostrowi Mazowieckiej, tam się wychowywał, uczył i tam też przez kilka lat pracował w miejscowym Liceum Ogólnokształcącym. W 1972 roku zatrudniony został w białostockiej filii Uniwersytetu Warszawskiego, dziś Uniwersytet w Białymstoku, gdzie pracuje do dzisiaj. Sukcesywnie zdobywał kolejne stopnie naukowe. W 1966 roku stopień magistra (promotor prof. Stanisław Herbst, temat pracy *Polskie pociągi pancerne 1918–1939*), doktorat w 1972 roku (promotor prof. Juliusz Łukasiewicz, temat *Potencjał gospodarczo-militarny Królestwa Polskiego przed I wojną światową*) i habilitację w 1981 roku (*Infrastruktura społeczna i ekonomiczna guberni łomżyńskiej 1866–1914*). Po habilitacji otrzymał stanowisko docenta, a od 1981 roku profesora.

Na Uniwersytecie w Białymstoku pełnił wiele funkcji, w tym m.in.: kierownika Zakładu Historii, Zakładu Historii Europy Środkowej, Zakładu Historii Powszechnej i Polski od końca XVIII wieku do 1918 roku, Zakładu Historii Regionalnej, Zakładu Historii Wojskowości oraz Zakładu Historii Wojskowości i Stosunków Militarnych. Był także dziekanem i prodziekanem Wydziału Humanistycznego, dyrektorem Instytutu Historii, kierownikiem studiów doktoranckich na Wydziale Historyczno-Socjologicznym, przewodniczącym Rady Naukowej Instytutu Historii i członkiem senatu Uniwersytetu w Białymstoku.

Jubilat posiada olbrzymi dorobek naukowy, będąc autorem, współautorem i redaktorem około 250 prac naukowych i popularnonaukowych, w tym ponad 20 publikacji książkowych. Wśród nich jest kilkadziesiąt pozycji dotyczących szeroko rozumianego naszego regionu. Napisał m.in. *Dzieje Ostrowi Mazowieckiej*

do 1914 r. i Ostrów Mazowiecka. *Zarys dziejów*, współredagował czwarte wydanie *Ostrołęka. Zarys dziejów* Zofii Niedziałkowskiej, *5 Pułk Ułanów Zasławskich. Zarys dziejów* oraz *Dzieje Ostrołęki 1944–2000* Jerzego Kijowskiego. „Spod Jego ręki” wyszło około 400 magistrów, 11 doktorów (7 otwartych przewodów doktorskich) a trzech uzyskało habilitację.

Jest specjalistą w wielu dziedzinach historii, m.in. Podlasia i Mazowsza, historii wojskowości XIX i XX wieku, ruchu ludowego i emigracji. Dogłębnie przebadał wiele archiwów krajowych i zagranicznych, zwłaszcza w Wilnie, Grodnie i Londynie. Zrealizował liczne projekty naukowo-badawcze, np. na temat dziejów obwodu białostockiego w XIX wieku, przewodniczył pracom zespołowym dotyczącym historii województw podlaskiego i łomżyńskiego, Białegostoku i Mazowsza Północnego.

Adam Dobroński prowadził i prowadzi działalność naukową i popularyzatorską nie tylko w Polsce ale i poza jej granicami. Wygłaszał wykłady i prelekcje, m.in. w Nowym Jorku, Londynie, Sztokholmie, Grodnie, Wilnie, a nawet w dalekiej Ugandzie. W kraju bardzo często występował jako ekspert w radiu i w telewizji, wiele publikacji zamieszczał w czasopismach naukowych ale także popularno-naukowych i popularnych. Wygłaszał referaty na konferencjach, sympozjach i spotkaniach naukowych, w tym m.in. w Ostrołęce, Ostrowi Mazowieckiej, Lelisze czy Myszyniu. Jest członkiem redakcji wielu czasopism naukowych zarówno krajowych („Przegląd Historyczny”, „Studia z dziejów wojskowości”, „Niepodległość i Pamięć”) oraz regionalnych („Studia Łomżyńskie”, „Ciechanowski Rocznik Muzealny” i „Rocznik Augustowsko-Suwalski”). Od samego początku wydawania „Zeszytów Naukowych” Ostrołęckiego Towarzystwa Naukowego, czyli niemal od 30 lat był niejednokrotnie ich redaktorem, członkiem Rady Redakcyjnej oraz autorem wielu ciekawych i wartościowych artykułów.

Pracowitość Profesora, jego pasję twórcze i rozległe dokonania doczekały się „rekompensaty” w postaci licznych odznaczeń, nagród i wyróżnień. Posiada m.in. Krzyż Kawalerski Orderu Odrodzenia Polski i Złoty Krzyż Zasługi, otrzymał Nagrodę Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego, Marszałka Województwa Podlaskiego i Prezydenta Białegostoku oraz Medal za Zasługi dla Miasta Ostrołęki. Jest także honorowym obywatelem Ostrowi Mazowieckiej i honorowym członkiem Ostrołęckiego Towarzystwa Naukowego.

Adam Dobroński nie stroni także od angażowania się w działalność społeczną i polityczną, pełniąc wiele odpowiedzialnych stanowisk, m.in. posła na Sejm Rzeczypospolitej Polskiej, ministra-szefa Urzędu ds. Kombatantów i Osób Represjonowanych, przewodniczącego Polsko-Litewskiej Komisji Parlamentarnej, radnego Sejmiku Województwa Podlaskiego i przewodniczącego Rady Programowej Telewizji Polskiej SA. Całe życie związany z ruchem ludowym, bliskie jego sercu jest także harcerstwo i krajoznawstwo.

Profesor Andrzej Skrzypek

Urodzony i wykształcony w Warszawie, tam też ukończył studia historyczne zakończone pracą magisterską u prof. Henryka Jabłońskiego pt. Działalność naukowa Michała Bobrzyńskiego. Następnie na okres dwudziestu lat związał się

Polską Akademią Nauk, tam pracował, doktoryzował się i habilitował. Rozprawę habilitacyjną pt. Radziecka polityka zbiorowego bezpieczeństwa w Europie a stosunki polsko-radzieckie w latach 1932–1939 przedstawił po rocznym stażu w moskiewskim Instytucie Słowianoznawstwa i Bałkanistyki Akademii Nauk ZSRR. Tematyce relacji polsko-radzieckich w okresie międzywojnia poświęcił kilka publikacji.

Prof. Skrzypek wniósł wielki wkład w redagowanie najważniejszego polskiego czasopisma historycznego, jakim jest „Kwartalnik Historyczny”, będąc w latach 1976–1990 jego sekretarzem, a następnie zastępcą redaktora naczelnego. Na początku lat osiemdziesiątych odbył kilka staży naukowych – w Moskwie, Bonn, i Stanach Zjednoczonych (Yale, Stanford i Hoover Institut). Kolejne jego zajęcia to opieka nad rubryką w „Przeglądzie Tygodniowym” „Polska – ostatnie pół wieku”, kierowanie redakcją historyczną Państwowego Instytutu Wydawniczego oraz seminarium doktoranckiego w Ostrołęce.

Po trzyletnim okresie pracy (1987–1990) w Akademii Nauk Społecznych, w charakterze prodziekana Wydziału Nauk Społeczno-Politycznych, przeniósł się do olsztyńskiej Wyższej Szkoły Pedagogicznej, obejmując katedrę Stosunków Międzynarodowych, potem katedrę Historii Powszechnej i wreszcie stanowisko prorektora ds. naukowych. Kolejne miejsce pracy Profesora to Główna Komisja Badania Zbrodni przeciw Narodowi Polskiemu, gdzie piastował stanowisko wicedyrektora ds. naukowych. Równoległe pracował na Uniwersytecie Łódzkim w Instytucie Studiów Międzynarodowych przekształconym następnie w Wydział Studiów Międzynarodowych i Politologicznych, kierując Katedrą Studiów Brazylijskich.

Jest jednym z założycieli Wyższej Szkoły Humanistycznej (obecnie Akademia Humanistyczna im. Aleksandra Gieysztora) w Pułtusku i długoletnim jej wykładowcą. Prof. Skrzypek był i jest historykiem specjalizującym się w dziejach najnowszych zarówno polskich, jak i powszechnych, ale również w znacznym stopniu politologiem, co potwierdził m.in. pracami nad wydaniem Historii Dyplomacji Polskiej. Główny zakres Jego zainteresowań to stosunki polsko-radzieckie, dzieje ZSRR i państw nadbałtyckich, wschodnia polityka Polski i dyplomacja. Opublikował dziesięć książek i kilkaset artykułów naukowych. Największe dzieło naukowe Profesora to trzypięciotomowa historia stosunków polsko-radzieckich w latach 1944–1989.

Od początku powstania Ostrołęckiego Towarzystwa Naukowego, czyli niemal od 30 lat, związany jest z jego działalnością. Wchodził w skład zarządu, redagował „Zeszyty Naukowe OTN”, publikował w nich artykuły, wygłaszał także prelekcje na naszych konferencjach i seminariach. Andrzej Skrzypek posiada duży dorobek dydaktyczny. Jest promotorem kilkuset prac magisterskich, kilkunastu doktorskich, a niektórzy jego podopieczni, jak np. prezes OTN Janusz Gołota czy też Sławomir Kalbarczyk, Krzysztof Narojczyk i Witold Gieszczyński posiadają stopnie profesorskie. W kontaktach zarówno z pracownikami nauki, jak i studentami jest otwarty i życzliwy, nie tylko wdzięczny rozmówca, ale i przyjazny słuchacz.

Jubileusze obydwu Profesorów były bardzo podniosłe i uroczyste. Profesor Adam Dobroński obchodził go na Uniwersytecie w Białymstoku, profesor Andrzej

Skrzypek na Uniwersytecie Warszawskim. Były laudacje, upominki i kwiaty, znamienici goście od ministrów poczynając przez wojewodów, marszałków sejmików, prezydentów miast, rektorów, dziekanów, media, rodziny, przyjaciół, kończąc na uczniach – magistrach, doktorach i tych już po habilitacjach. Byli na nich również przedstawiciele Ostrołęckiego Towarzystwa Naukowego im. Adama Chętnika. Godnym odnotowania jest fakt, że jubileusze dodatkowo zostały uczczone wydaniem okolicznościowych publikacji. Są to: *Społeczeństwo–wojsko–polityka. Studia i szkice ofiarowane Profesorowi Adamowi Czesławowi Dobrońskiemu z okazji 70. urodzin* oraz *Między historią polityczną a historią społeczną. Księga Jubileuszowa ofiarowana Profesorowi Andrzejowi Skrzypkowi w siedemdziesięciolecie urodzin*.

Jerzy Kijowski